

УДК 81: 82.6(045)

ЧУХЛІБ Тетяна, СКУРАТІВСЬКА Людмила

ЛІНГВОСТИЛІСТИКА ІНТИМНОГО ЕПІСТОЛЯРІЮ ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА

Здійснено лінгвостилістичний аналіз листів В. Симоненка до дружини. Установлено, що їм властива розмовність і природність викладу. Тексти містять багато зменшувально-пестливих слів, іронічних ремарок, звертань. Багатство найменувань дружини передає найтонші переживання автора і творить своєрідний портрет коханої. Часто іронічні самонайменування показують ставлення поета до самого себе. На синтаксичному рівні основу листів становлять прості речення, що сприяє емоційності та експресивності викладу.

Ключові слова: епістолярій, лінгвостилістика, адресат, адресант, звертання.

Вступ. Епістолярій — одне з найцінніших джерел для розуміння світогляду письменника, його взаємин із сучасниками. Іноді лист стає експериментальною ділянкою: тут народжуються нові теми, сюжети, художні образи майбутніх творів. Епістолярій майстрів художнього слова давно став об'єктом вивчення літературознавства, проте ще очікує на пильну увагу лінгвістів. Позбавлені редакторської правки листи фіксують справжнє мовлення письменника, дають якнайточніше уявлення і про мовосвіт митця, і про живе мовлення певної доби. Як відзначає А. Загнітко, особливо актуальним є студювання практик епістолярного дискурсу, якому властива максимальна насиченість індивідуально виявленими смислами, замкнутістю на певного адресата. Зовсім нерозкритими залишаються питання самоідентифікації мовної особистості в епістолярному дискурсі і простеження видозмін індивідуальності мовної особистості залежно від адресата, соціальних умов, життєвого досвіду [6, с. 59].

Аналіз досліджень і публікацій. Творчий доробок В. Симоненка глибоко проаналізовано у працях з літературознавства, зокрема у відомих розвідках І. Кошелівця [8], Л. Тарнашинської [13], А. Ткаченка [14]. Мовосвіт В. Симоненка найчастіше розглядають побіжно, у дослідженнях, присвячених окремим лінгвістичним особливостям поезії шістдесятників, аспектам щоденникового дискурсу тощо [5; 16; 17]. Рідко об'єктом мовознавчого вивчення стає листування поета. Наприклад, у статті Р. Трифонова і Г. Яновської розглянуто інтертекстуальні вкраплення в листах В. Симоненка з погляду їхньої природи та функцій [15]. Тому чимало питань мовної організації листування письменника залишилися не розв'язаними. Зокрема, якнайретельнішого вивчення потребує листування з дружиною.

© Чухліб Т., Скуратівська Л., 2017

Постановка проблеми. Нагальним є ґрунтовний аналіз епістолярного доробку митців, які творили в умовах творчої несвободи, адже роль прихованих від цензурного погляду листів в такому разі є особливою. Вони вимушено доповнювали всі види легальної преси: були хронікою новин, примітних подій суспільного життя і коментарем до них. Окремого дослідження з погляду лінгвостилістики потребує епістолярна спадщина Василя Симоненка, неповторно лірична творчість якого демонструє філігранне володіння словом. Розуміння витоків художньої майстерності цього одного з найпопулярніших з-поміж шістдесятників і покликаний дати ретельний аналіз інтимного епістолярію митця.

Листи до рідних є унікальним явищем мови і літератури, оскільки містять багато тематичних шарів, що мають не лише родинно-побутове значення, а й передають загальнолюдський зміст, виконують пізнавальну та естетичну функції, розкривають особу автора-письменника, особливості його творчої майстерності, є безцінним джерелом глибшого пізнання психології творчості автора, його етико-естетичного дискурсу, який накладається на поведінку й творчість [4, с. 9]. Ці тексти є одними зі стрижневих джерел вивчення ідіолекту поета, засвідчують його мовну й комунікативну компетенції, особливості добору засобів спілкування в ситуації, що характеризується низьким рівнем регламентації.

Мета цієї розвідки — лінгвостилістичний аналіз листів Василя Симоненка до дружини Людмили.

Змістова й структурна своєрідність приватного листування. Єдиного типу листів не існує: адресант створює епістолу, спираючись на ситуацію, з приводу якої він пише, керується власними уподобаннями, враховує ступінь близькості з адресатом, його вік, стать, освітній

рівень тощо. Науковці висловлюють різні думки про стильову належність, архітекtonіку листів, їхні основні ознаки.

Цікава теорія про природу епістолярного тексту належить відомому літературознавцю М. Бахтіну. Учений вважав лист первинною формою всіх літературних жанрів, що є серединою між монологічною та діалогічною формою, поєднанням усного й писемного. Це бачення не відповідає сучасним лінгвостилістичним підходам, адже поєднує у собі дві форми мовної діяльності — писемну й усну [2, с. 237–280]. Однак важливим є потрактування листа саме як явища жанрового, а не стильового, адже епістолярій має міжстильовий характер: неофіційне листування має ознаки розмовного, а службове — офіційно-ділового стилю. У дослідженні епістолярію використовують і дискурсивний підхід, оскільки його багатofункційність ускладнює визначення жанрових ознак. Науковці кваліфікують епістолярій як складну єдність, якій властиві антропоцентричність, креативність і поліфункційність [10, с. 67–68].

Приватним є листування між особами, які мають неофіційні стосунки. Воно має переважно побутовий характер — родинний, інтимний, дружній — і перебуває у сфері дії розмовного стилю. Для таких текстів характерне широке використання у кличній (часто пестливій) формі звертань; наявність традиційних формул на початку і в кінці послання, а в тексті — особливих словосполучень із дієсловами наказового способу, різноманітних побажань, вітань; невимушеність у доборі мовних засобів; безпосередність у вираженні емоцій; граматичні конструкції й лексика, властиві усно-розмовному мовленню. У приватному листуванні автор розповідає від першої особи про певні події та своє ставлення до них, про власний життєвий досвід, інтереси, етичні переконання, естетичні смаки (свої і чужі) тощо. Він намагається виявляти в листі небайдужість, писати зацікавлено, бо від змістовності й емоційності листа залежить реакція адресата.

Зазвичай текст епістоли членують на дві частини: соціально-етичну, що містить звертання, привітання, дату, місце, підпис, поздоровлення, які часто мають традиційну форму, та власне змістову. Хоча соціально-етична частина обрамлює основну, є початком і завершенням листа, саме її вважають найвиразнішою характеристикою епістолярних текстів. Унаслідок чіткості, повторюваності структури цієї частини її лінгвістичний опис простіший. Складніше

піддається типології основна частина. Вона може бути розповіддю, міркуванням, конкретними пропозиціями, проханням і завданням.

Етикетні елементи передають важливу інформацію про мовну індивідуальність адресанта та мовленнєві традиції певної доби. Зокрема, листи репрезентують картину становлення й розвитку українського мовленнєвого етикету упродовж відповідного історичного періоду. Наприклад, дослідники відзначили такі звертання у листах П. Куліша, що мають виразний колорит XIX ст.: *Вельможний і Високоповажний пане; Приязний мій Добродію; Коханий і шановний наш Осип Максимович; Шановний мій Пане-брате Осип Максимович; Шановний Земляче і добродію Осип* [3, с. 64–66].

Стиль автора залежить від багатьох екстралінгвістичних й інтралінгвістичних чинників. До перших зараховують: часовий і просторовий параметри; фактор мовної особистості (психічний та емоційний стан в конкретний момент, соціальний статус адресанта й адресата, ставлення до спілкування тощо); комунікативну ситуацію, мету спілкування, прагнення до спілкування; мовну компетенцію адресанта й адресата; сферу комунікації тощо. До інтралінгвістичних складників епістолярію належать: сюжетна організація, структура — закономірне розміщення мовного матеріалу (привітання, основна частина, прощання); мовні засоби на різних рівнях мови (словотвірному, лексико-семантичному, морфологічному, синтаксичному) [1, с.2–3].

Епістоли шістдесятників формувалися під тиском ідеологічних стереотипів, історичних реалій, жорстких рамок тоталітаризму. Листи передусім характеризувала інформативність (вплив історичних подій, розгляд питань культури, мистецтва), хронікальність, переважання духовного над матеріальним, домінанта національного, пошук справжньої правди, усвідомлення своєї ідентичності.

Інтимне листування посідає особливе місце в епістолярній спадщині митців. З-поміж його ознак дослідники називають: 1) художність, вияв творчої енергії через експресивні засоби; 2) виразну спрямованість на адресата, що сприяє вияву рис характеру кореспондентів; 3) уміння зацікавлювати обранця-обраницю з метою продовження епістолярного контакту; 4) драматизм і пристрасність; 5) еротизм; 6) емоційність, яка дає змогу розкрити «внутрішні процеси» психології автора й адресата; 7) занурення в коло суспільних та естетичних проблем [11, с. 246].

Любовні листи немовби «портретують» свого автора настільки повно і виразно, наскільки це можливо. За влучним висловом М. Коцюбинської: «Тут якнайменше «маски» і якнайбільше «обличчя»... [7, с. 59]. Водночас у таких текстах виявляється яскравий образ адресата: лист до коханої людини засвідчує щире зацікавлення, урахування її індивідуальних рис. Як зауважив Ю. Шевельов, «лист нагадує — в малярстві — портрет. Кожний бо портрет приносить образ спортретованої людини і маляра» [19, с. 193].

Щирість і простота викладу. Загальна тональність листів В. Симоненка до дружини, яку вперше поет зустрів під час практики у редакції видання «Черкаська правда», позитивна, романтична. Тексти сповнені пестливо-зменшувальних слів, іронічних ремарок, неймовірного розмаїття звертань. Стиль листів — безпосередній і відвертий. Загалом неможливо не відзначити його розмовність і природність. Однією з причин саме такого стилю листування може бути орієнтованість на освітній рівень молоденької Людмили, яка не мала вищої освіти й працювала в редакції кур'єром. Проте і в листах до інших адресатів бачимо безпосередність та іронічність автора, хоча наявні й виразні відмінності. Наприклад, листи до керівника В. Симоненка Надії Романюк сповнені фактажу, опису подій, лаконічніші, мають ознаки ділового спілкування, засвідчують наявність вертикальної соціальної дистанції між адресантом і адресатом.

Прагнення В. Симоненка висловлюватися просто у приватних листах виявляється дуже яскраво і разом із іншими стилістичними ознаками свідчить про один із вимірів його мовної особистості — бажання уникнути штучності, надмірної патетичності, говоріння чужими словами про особисто важливе. Це особливо помітно в інтимних листах.

Поет дотримується простої структури листа: можна виокремити звертання, основну частину та закінчення. Початок містить мовну формулу вітання, наприклад: *Вітаю тебе..., Здрастуй..., Кланяюся..., Салют!, Добрий день, Драстуй!* Часто автор відразу починає зі звертання до адресата: *Люба Люсю, Малюся*, що засвідчує неформальність спілкування, реалізованого за допомогою листа, інтимну близькість його учасників.

Структурні компоненти листа тісно пов'язані між собою. Задля переходу до основної частини (викладу теми листа) автор використовує

такі конструкції: *Я вже komponую, мабуть, четверте послання, а від тебе не одержав ще жодного рядочка. Ти лінуєшся чи не хочеш писати?; Якби ти знала, як я чекав від тебе хоч якої-небудь вісточки. Чесне слово, ходив як помішаний; Я одержав твого скупого листа і, признатися, не все в ньому зрозумів; В перших рядках мого коротенького письма дозволь передати свій чистосердечний привіт досвідченого солдата і побажати тобі хороших успіхів у твоєму молодому, багатобарвному самотньому житті; Пишу тобі прощального листа.* Здебільшого структура основної частини повторювана. В. Симоненко подає коротку інформацію про себе, рідних і близьких. Думки автора впорядковані у лаконічній формі, часто іронічні, напр.: *З Черкас я поїхав ображений і злий; Живу здорово; Я живу дуже добре. Навколо шумить і красується надивовижку чудовий сосновий бір, який, звичайно, не вичерпує всього пейзажу; Я живий. Мати жива. Олесь живий. Сусіди живі. Усі знайомі й незнайомі теж живі, крім тих, хто необачно вмер.*

Далі він розповідає основні новини, теми варіюються, починаючи від університетських іспитів і закінчуючи описом солдатських буднів чи новиною про журнальні публікації. Автор ніколи не пише сухо й формально. Виклад завжди жвавий, сповнений іронії, подекуди нагадує художній текст, де використання тих чи тих мовних засобів має естетичну вагу: *Півсотні філософів із своїми хитромудрими концепціями жахливо переплуталися в моєму черепі... Жаль, що вони всі давно стали трупами, а то б я з ними порахувався.* В. Симоненко вдається до діалогізації листа: описавши стан наріжних справ, він веде розмову з коханою, використовуючи широке розмаїття риторичних питань, які також нерідко сповнені авторської іронії: *Мене зараз жахливо цікавить, чи ми й надалі залишимося такими ж закадичними. Чи не помішає нам його одруження?; Моя Малюсічка, чи не обрид я тобі своєю писаниною?; Від тебе ж ні слуху ні духу. Ніколи чи лінь? Цікаво, чи поміняла ти вже паспорт?; Чи не нагадав тобі цей витіюватий початок про численні епістоли від колишніх твоїх поклонників, які марно намагалися придумати щось оригінальніше?; Хіба у Ворзелі мало хвацьких парубків, що ти нудьгуєш і читаєш ідіотські детективи? Сеньйоро!* Текст листа нагадує запис жвавої розмови, де просто не вказано репліки-відповіді. Автор вдається до питань, що покликані точно встановити ставлення адресата до

висловленого і зазвичай, під час усного спілкування, передбачають обов'язкову відповідь, напр: *Я дещо купив, але не напишу. Приїду — тоді подивисься. Добре?; Тобі зараз вільно дишеться — ревнивий і клятий чоловік у відлученні в поті лиця свого б'ється над дипломною, а ти рада, що повернулося дівування, да?.*

Автор епістол широко використовує іронію, що ґрунтується на стильовому контрасті. У такому разі стилістика мовних засобів не відповідає змістові, обставинам спілкування. Наприклад, в оповіді про побутові події В. Симоненко вживає поетизми, запозичення, що мають книжний характер: *Люся не витерпіла лихої долі і два тижні тому пішла до своєї матері. [...] Якщо не припинить свій безпідставний і явно контрреволюційний путч, стану парубкувати.*

Яскравими мовними формулами В. Симоненко послуговується, прощаючись та підписуючи листи. Лише один раз використовує *До побачення*, часто підписує листи англійським запозиченням *Гуд бай*, що можна кваліфікувати як вияв усно-розмовної стихії. Наприкінці кожного листа поет цілує кохану, надаючи паперовому поцілунку особливого значення: *На папері цілуватися не дуже смачно, але я цілую мою маленьку Люсю мільйон разів. Губи не болять — не бійся; Цілую мою вредну Малюсю; Цілую твої пальчики, щоб вони скоріше взялися за ручку і написали мені хоч двоє слів; Чому ти цілуєш мене крапками? Соромишся? А я ні, і цілую мою одну-єдину, мою дорогу Малюсю мільйон разів. З голови до п'ят; Цілую тільки один раз, але міцно-міцно. Люблю; Цілую твої маленькі ручки, ті самі, якими ти рибу чистила; Цілую в носа; Поскільки для вірша бракує натхнення і часу (я ж солдат), то просто цілую тебе і на цьому ставлю крапку; Поцілунки висилаю бандероллю.* Отже, й заключна частина листа характеризується невимушеністю, легкістю викладу, емоційністю, відсутністю формул, які традиційно вживають наприкінці епістол.

Лексика епістол. Чи не найвиразнішою з погляду лінгвостилістики є лексика епістол. Зокрема, листи поета до дружини сповнені різноманітних варіацій її імені. Найчастотніша назва, яку він вживає, — *Малюся* — маленька Люся. В. Симоненко грається з іменем коханої відповідно до настрою листа. Варіанти імені утворюють синонімічний ряд, що передає емоційну градацію: від іронічно забарвлених до пестливих і ніжних звертань: *Люська — Люсь —*

Люся — Люсьок — Люсьєн — Малюся — Малюсик — Малюсічка. Емоційність, виразна розмовність назв засвідчують близькі стосунки між адресатом і адресантом. Автор листа дозволяє собі і нотки напускної фамільярності (*детка, подруга, вредне дівча, тигре, смугаста, Порося, дурненька*), і вкраплення романтичної експресії (*моя срібночоло, сонлива дівчинко, Кнопочка*). Епітет *маленька*, який став основою для творення неологізму *Малюся*, бачимо в різних словосполученнях, напр.: *моя маленька дівчинко, моя маленька господиня, маленький тигре, малечо, маленька грішниця, малеча Люсю, моя маленька вертихвістка, маленька, мила дівчинка моя, мій маленький міністре.*

Лише зрідка поет послуговується традиційними для художньої літератури або фольклору звертаннями до коханої: *моя голубка, чарівна дружинько, моя крихітка, жінко моя мила.* Частіше В. Симоненко використовує власні словотвори, поява яких зумовлена впливом екстралінгвістичних чинників, зокрема різноманітними випадками з життя, спогадами, асоціаціями тощо.

Екстралінгвістичні чинники впливають і на спосіб самопрезентації В. Симоненка в листах. Автор надає лексемам-підписам інтимного та особистого характеру. Найчастіше підписи супроводжуються словом *твій*, а саме: *Твій Вася; Твоя полтавська Галушка; Твій Васька; твій чоловіча Васильок; твій Симон.* Однак бачимо і більш формальні, офіційні: *Василь, Василь Симоненко.* Цікаво, що і в основній частині листів автор для вказування на себе нерідко вживає іменники, а не займенник першої особи *я*. Це дає змогу не тільки повідомити про власні дії, почуття й стани, але й дати їм оцінку, висловити своє ставлення, увиразнити іронічність викладу. Отже, образ адресанта в інтимному епістолярії В. Симоненка позбавлений статичності, автор листів постає у різних соціальних ролях відповідно до теми й тональності листа: *нещасний муж, ревнивий і клятий чоловічок, ледачий, неабиякий профан, індик, самостоятельний, перший чоловік, побожна людина, пацан, помішаний.*

Синтаксична організація. На синтаксичному рівні основу листів становлять прості речення. Багатокомпонентних конструкцій небагато. Подекуди трапляються природні для епістолярію вставні слова (*певне, мабуть, на жаль*) та вставлені конструкції (*набравши повні груди... повітря (цигарку тільки що погасив); Вчора ж одержав призначення — можеш*

танцювати од радості — в Черкаси). Речення з цими компонентами позбавляють текст власливої книжним стилем лінійності. Синтаксична організація листа сприяє емоційності та експресивності викладу, що характерні для непідготовленого усного мовлення.

Спонтанність творення тексту підкреслюють і пост-скриптими, які поет використовує лише кілька разів. Вони також емоційні, засвідчують неформальність стосунків, ніжне та щире ставлення до дружини:

P.S. Завтра починаються заліки. Мороки багато. Надіюся, що все буде гаразд. Думаю про тебе, Малюся!

P.S. Куди ти збираєшся працювати йти? Листів не пиши, а хоч пиши — не відправляй. Прийду — вручиш особисто. Готуй всі новини, які ти втаїла, щоб не тривожити моє закохане серце.

До побачення.

Підожди. Цілую ще раз (тільки один раз). Не гнівайся і жди.

Епістоли В. Симоненка містять широкий спектр і авторських, і звичних для широкого загалу порівнянь (*ходив як помішаний; везе, як утопленому; нап'юся, як сапожник; місто, мов казкове; цензура занадто лінива і неповоротка, як верблюд; годуватиму, мов гуску; щасливий, як теля; мовчиши, мов води в рот набрала*). У жваву оповідь про своє життя адресант вплітає фразеологізми (*кіт наплакав, роботи по вуха, ні слуху ні духу, корова язиком слизала*), що також природні для розмовного стилю. Навіть цитування, до якого вдається В. Симоненко не руйнує стильової цілісності тексту. Часто це кілька римованих рядків з власних поезій, є й уривок із твору Тараса Шевченка «І мертвим, і живим, і ненарожденним...». Ав-

тор листа іронічно описує покарання Людмили через її непослух та впертість:

Ну, нічого —

Настане суд, заговорять

І Дніпро, і гори!

І потече сторіками

Кров у синє море...

Підмости собі подушку до тієї частини тіла, якою зараз сидиш, бо битиму нещадно.

Висновки. Листи В. Симоненка до дружини Людмили є безцінним джерелом вивчення способу мовомислення поета, встановлення витоків його високої майстерності, що виявилася в художній творчості. Вони засвідчують щирість, емоційну відкритість автора і легкість викладу. Позбавлені менторства, елементів книжності тексти листів сприймаються як жвава неформальна розмова з адресатом.

Вражає багатство найменувань Людмили, що передають найтонші переживання автора і творять своєрідний портрет коханої. Автор творчо підходить і до самонайменувань. Часто іронічні, вони показують ставлення поета до самого себе.

Лаконізм, простота, властиві синтаксичній організації листів, нагадують прозові твори В. Симоненка. І в художній творчості автор використовує природний для себе стиль висловлювання: простий, однак образний і глибоко емоційний.

Справжнє осягнення феномену митців-шістдесятників можливе лише за умови ретельного вивчення їхньої епістолярної спадщини в мовно-стилістичному та комунікативно-прагматичному аспектах. На часі встановлення своєрідних рис, властивих мовомисленню тієї доби, та індивідуальних особливостей найяскравіших її представників.

Список використаної літератури

1. Антоненко С. В. Семантико-стилістична структура епістолярного тексту (на матеріалі листів О.С.Пушкіна) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10. 02. 01 «Російська мова» / С. В. Антоненко. — К., 1995.— 20 с.
2. Бахтин М. Эстетика словесного творчества / Михаил Бахтин. — М. : Искусство, 1979. — 424 с.
3. Бойко В. М. Формули мовного етикету в епістолярії П. Куліша / В. М. Бойко, Л. Б. Давиденко // Література та культура Полісся. — Вип. 59 : Спадщина П. Куліша та її роль у розвитку української мови, літератури та культури / [відп. ред. та упорядник Г. В. Самойленко] — Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2010, — С. 64–69.

4. Глушковецька Н. Епістолярій Василя Стуса як синтез поетичної, літературно-критичної та перекладацької творчості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10. 01. 01 «Українська література» / Наталія Глушковецька. — Черкаси, 2014. — 18 с.

5. Дейна Л. І. Суб'єктивна та об'єктивна оцінка в українському щоденниковому дискурсі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Л. І. Дейна. — К., 2016. — 20 с.

6. Загнітко А. Мовна особистість в епістолярному дискурсі: типологія лінгвоіндивідуалізацій і лінгвоіндивідуалізацій / Анатолій Загнітко // Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах :

[зб. наук. праць]. — 2016. — № 33. — С. 58–72.

7. Коцюбинська М. Зафіксоване і нетлінне : роздуми про епістолярну творчість / Михайлина Коцюбинська. — К.: Дух і Літера, 2001. — 299 с.

8. Кошелівець І. У хороший Шевченків слід ступаючи / Іван Кошелівець // Симоненко В. Берег Чекань / Василь Симоненко. — К.: Наук. думка, 2001. — 246 с.

9. Модрич В. Василь Симоненко / Верган Модрич. — Нью Йорк : Видання Шкільної ради, 1985. — 31, [1] с.

10. Пожидаєва І. В. Епістолярний дискурс: лінгвістичні традиції й когнітивно-прагматичний потенціал для можливих маніпуляцій у блогосфері / І. В. Пожидаєва // Лінгвістика. — 2014. — № 1 (31). — С. 65–74.

11. Рупенко (Зарицька) Л. В. Поетика інтимного листування кінця ХІХ — початку ХХ ст. (теоретичне дослідження) / Рупенко (Зарицька) Л. В. // Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. — Філологічні науки (Літературознавство). — № 2 (16), жовтень 2015. — С. 242–247.

12. Симоненко В. У твоєму імені живу: збірник: для середнього та старшого шкільного віку / Василь Симоненко; упоряд. В. Яременка. — К.: Веселка, 1994. — 849, [9] с.

13. Тарнашинська Л. Високі реєстри Василя Симоненка / Людмила Тарнашинська // Василь Симоненко: «Україно, ти моя молитва...»: Біобіб-

ліогр. нарис. — К.: Б. в., 2007. — 119 с.

14. Ткаченко А. О. Василь Симоненко : Нарис життя і творчості / А. О. Ткаченко. — К.: Дніпро, 1990. — 312 с.

15. Трифонов Р. А. Соціолінгвістичний аспект інтертекстуальності в листах Василя Симоненка / Р. А. Трифонов, Г. В. Яновська. — Наукові записки НаУКМА. — 2012. — Т. 137 : Філологічні науки. — С. 133–136.

16. Хлестун І. В. Власна назва в українській поезії ІІ пол. ХХ ст. (семантико-функціональний аспект) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / І. В. Хлестун. — К., 2006. — 27 с.

17. Цапок О. М. Мовні засоби репрезентації концепту КРАСА в поезії українських шістдесятників : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / О. М. Цапок. — О., 2004. — 22 с.

18. Чемеркін С. Нове життя епістолярного жанру [Електронний ресурс] / Сергій Чемеркін // Культура мови на щодень. — Режим доступу : <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/КМ/pdfs/Magazine68-69-12.pdf>. — Назва з екрана.

19. Шевельов Ю. Кулішеві листи і Куліш у листах / Юрій Шевельов // Шевельов Ю. Вибрані праці : У 2 кн. — Кн. ІІ. Літературознавство / Упоряд. І. Дзюба. — К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. — 1151 с.

Т.ЧУХЛИБ, Л. СКУРАТОВСКАЯ

ЛИНГВОСТИЛИСТИКА ИНТИМНОГО ЭПИСТОЛЯРИЯ ВАСИЛИЯ СИМОНЕНКО

Осуществлен лингвостилистический анализ писем В. Симоненко к жене. Установлено, что им свойственен разговорный стиль и природные изложения. Тексты содержат много уменьшительно-ласкательных слов, иронических ремарок, обращений. Разнообразие обращений к жене передают самые тонкие переживания автора и создают своеобразный портрет любимой. Часто иронические самообращения показывают отношение поэта к себе. На синтаксическом уровне основу писем составляют простые предложения, что способствует эмоциональному и экспрессивному их изложению.

Ключевые слова: эпистолярный, лингвостилистика, адресат, адресант, обращение.

T. CHUKHLIB, L. SKURATIVSKA

LINGUISTIC STYLE OF THE INTIMATE VASYL SYMONENKO'S EPISTOLARY

A linguistic analysis of V. Symonenko's letters to his wife took place. The analysis shown that letters were written in informal and simple style. The texts

consisted of ironic remarks, allocutions and also shown that the couple used kind names to call each other. Several letters of Symonenko's wife interpreted the sincerest concerns of the author and also created a unique portrait of his wife. Very often, ironic self-naming helps us, readers, see author's attitude towards himself. Syntactically, the letters consist of plain sentences which makes them as emotional and expressive as they possibly can be.

Key words: epistolary, linguostylistics, addressee, sender, appeal.

T. CHUKHLIB, L. SKURATIVSKA

LINGUISTIC STYLE OF INTIMATE VASYL SYMONENKO'S EPISTOLARY

A linguistic and stylistic analysis of Vasylyl Symonenko's letters to his wife Lyudmila is implemented in the article.

The overall tone of the letters is positive, romantic. The texts are full of petty-dimming words, ironic remarks, a variety of appeals. It is a peculiar of its colloquial and natural manner.

The aspiration of V. Symonenko expressed simply in private letters, together with other stylistic features,

testifies to one of the measurements of his linguistic personality — the desire to avoid artificiality, excessive patheticism, speaking with someone else's words about personally important things.

The poet keeps the simple structure of the letter: it is possible to distinguish the appeal, the main part and the ending. Structural components of the letter are closely interconnected. The author never writes dryly and formally, the statement is always alive, full of irony, sometimes resembles an artistic text, where the use of one or the other language means has an aesthetic weight.

V. Symonenko is trying to dialogue the letter: describing the state of the main ideas, he talks to his beloved, using a wide variety of rhetorical questions, which are also often filled with author's irony

The peculiarity of the letters is the richness of Lyudmila's names, which convey the author's finest feelings and create a peculiar portrait of his beloved. From time to time the poet uses the traditional appeals to his beloved which are used for fiction or folklore. More often V. Symonenko uses his own words-of-mouth, the appearance of which is due to the influence of extralinguistic factors, including various cases of life, memories, associations, etc.

The author has ingenuity to self-titles. Often ironic, they show the poet's attitude to himself. The

addressee's image in the intimate epistolary by V. Symonenko is deprived of static character, the author of the letters appears in various social roles in accordance with the theme and tone of the letter

At the syntactical level, simple sentences comprise the basis of the letters. There only few multi-component constructions. Once in a while there are natural for epistolary introductory words and inserted constructions. Sentences with these components deprive the text linearity which is inherent in book styles. The syntactic arrangement of the letter contributes to the emotionality and expressiveness of the presentation, typical for unprepared oral speech.

Laconism, simplicity typical for the syntactic organization of letters, resembles V. Symonenko's prose works. And the author uses a natural style of expression in fiction: simple, but imaginative and deeply emotional.

The real understanding of phenomenon of the artists of the 1960s is possible only with careful study of their epistolary heritage in the linguo-stylistic and communicative-pragmatic aspects, at the time of establishing the peculiar features which are inherent in the speech of that time, and the individual characteristics of its brightest representatives.

Стаття надійшла до редакції 22.11.2017